

Kazimiera Gorczyca
Anna Sławińska

język polski

sprawdziany kompetencji

dla klasy 6 szkoły podstawowej

**Piątek Trzynastego
Wydawnictwo
Łódź**

Rysunki
Agnieszka i Małgorzata Peroń

Korekta
Jolanta Pol
Małgorzata Zawilska

Projekt okładki
Jacek Wilk

Skład
Paweł Szewczyk

© Copyright by *Piątek Trzynastego*, Łódź 2001

Wszelkie prawa autorskie i wydawnicze zastrzeżone. Wszelkiego rodzaju reprodukowanie, powielanie (łącznie z kserokopiowaniem), przenoszenie na inne nośniki bez pisemnej zgody Wydawcy jest traktowane jako naruszenie praw autorskich, łącznie z konsekwencjami przewidzianymi w *Ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych* (Dz. U. nr 24 z 23.02.1994 r., poz. 83).

ISBN 83-88742-16-7

PIĄTEK TRZYNASTEGO Wydawnictwo
Michał Koliński i Michał Wiercioch
90-009 Łódź, ul. H. Sienkiewicza 61
tel./fax (0-42) 632 78 61, tel. (0-42) 630 71 17, 0-602 34 98 02(06)
www.piatek13.com.pl; e-mail: kot@piatek13.com.pl

Łódź 2001. Wydanie I
9 8 7 6 5 4 3 2 1

Druk i oprawa:
PIĄTEK TRZYNASTEGO Drukarnia
93-345 Łódź, ul. Paradna 3
tel. 0-602 34 98 02(06)
Printed in Poland

S **PIS TREŚCI**

Wstęp	5
<hr/>	
1. Teksty słowne	6
Test 1 – Wykorzystanie wiedzy w praktyce	6
Test 2 – Streszczenie	12
Test 3 – List oficjalny i nieoficjalny	15
Test 4 – Relacja z wydarzeń, charakterystyka postaci	20
2. Literatura	24
<hr/>	
Test 1 – Bolesław Prus „Kamizelka”	24
Test 2 – Adam Mickiewicz „Pan Tadeusz” – dzieje Jacka Soplicy	26
Test 3 – Daniel Defoe „Robinson Crusoe”	27
Test 4 – Arthur Conan Doyle „Przygody Sherlocka Holmesa”	30
Test 5 – John Ronald Revel Tolkien „Hobbit”	35
Test 6 – Irena Jurgielewiczowa „Ten obcy”	41
Test 7 – Ewa Nowacka „Małgosia contra Małgosia”	44
3. Analiza wierszy	47
<hr/>	
Test 1 – Adam Mickiewicz „Zając i żaba”	47
Test 2 – Stanisław Jerzy Lec, Jan Sztudynger – fraszki i aforyzmy	50
Test 3 – Konstanty Ildefons Gałczyński „Zielona Gęś”	54
4. Wiedza o literaturze	60
<hr/>	
Test 1 – Cechy dzieła literackiego	60
Test 2 – Język literacki, potoczny; gwara	65

5. Teksty kultury **68**

Test 1 – Kultura i sztuka 68

Test 2 – W świecie mediów 73

6. Pisanie, kształcenie językowe **77**

Test 1 – Części mowy 77

Test 2 – Rzeczownik, czasownik 80

Test 3 – Zaimki 83

Test 4 – Słowotwórstwo i składnia 87

WSTĘP

„Sprawdziany kompetencji” – to zestaw różnorodnych zadań z języka polskiego dla uczniów klasy szóstej zreformowanej szkoły podstawowej. Zgodnie z podstawą programową i większością zatwierdzonych przez MEN programów, które wymieniono poniżej, wyróżnione zostały trzy płaszczyzny kształcenia:

- czytanie tekstów słownych,
- odczytywanie różnych tekstów kultury,
- pisanie, kształcenie językowe.

Programy nauczania prezentują indywidualne ujęcia zakresu materiału, różnorodny dobór lektur szkolnych lub też pozostawiają w tej kwestii całkowitą dowolność. Proponowany tu zestaw testów i ćwiczeń przede wszystkim uwzględnia tę sugestię i pozwala sprawdzić określone umiejętności ucznia na dowolnie wybranym materiale literackim. Nauczyciel wybierając program, wybierze również z niniejszego zestawu potrzebne ćwiczenia.

Pozwalają one sprawdzić:

- stopień opanowania poszczególnych sprawności językowych,
- umiejętność doboru różnych tekstów literackich,
- samodzielność w odczytywaniu słownych i pozasłownych tekstów kultury,
- orientację w kulturze informacyjnej.

Dobór ćwiczeń i tekstów pozwala na wielokrotne odwoływanie się do nabytych już umiejętności językowych i ortograficznych oraz opanowanej wiedzy, co daje większe szanse na sukces.

Autorki

Sprawdziany oparto na programach:

- DKW – 4014–151/99 M. Kasprzyk, A. Zalewska, **ARKA**
- DKW – 4014–45/99 J. Kowalikowa, M. Madejowa, B. Maj, T. Chabińska, **NOWA ERA**
- DKW – 4014–34/99 T. Bugajska, M. Gudro, E. Małachowska, **WSiP**
- DKW – 4014–52/99 J. Bochenek, J. Zawadzka, **INNOWACJE**

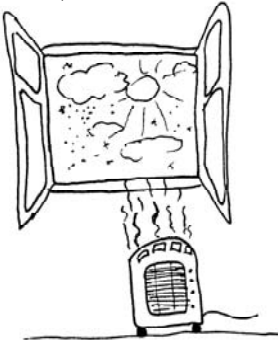
1. TEKSTY SŁOWNE

TEST 1

WYKORZYSTANIE WIEDZY W PRAKTYCE

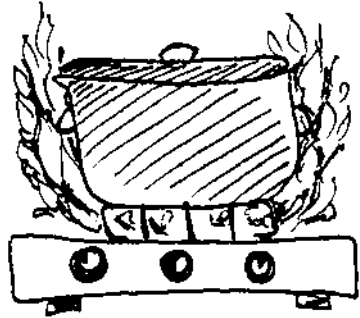
1. Rysunki przedstawiają niewłaściwe działania ludzi. Rozpoznaj je i podpisz rysunki.

a)

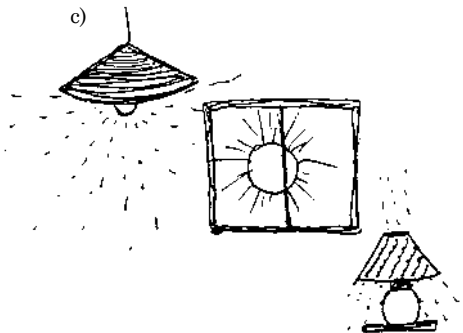
.....
.....

b)

.....
.....

c)

.....
.....

d)

.....
.....

2. Napisz, jak należy się zachować w sytuacjach przedstawionych na rysunkach w ćwiczeniu 1.

- a)
- b)
- c)
- d)

3. Wskaż pojęcie, jakim można się posłużyć dla określenia zachowań ludzkich, o których mowa w ćwiczeniu 2.

- a) oszczędność
- b) skąpstwo
- c) chytryść
- d) rozrzutność

4. Cecha, o której mowa w ćwiczeniu 2 i 3, w zbyt dużym natężeniu nie jest już zaletą.

Nazywa się wtedy

5. Napisz, czym różnią się określenia postaw ludzkich użyte w ćwiczeniu 3 i 4.

.....
.....
.....
.....

6. Co może być szkodliwe dla zdrowia, jeśli nie zachowamy umiaru?

- a) czytanie książek
- b) oglądanie telewizji
- c) rozmowy z rodzicami
- d) odwiedzanie babci

7. Rysunki przedstawiają różne zachowania ludzi wobec przyrody. Rozpoznaj te zachowania i podpisz rysunki.

a)

.....
.....

b)

.....
.....

c)

.....
.....

d)

.....
.....

8. Napisz, jakie są konsekwencje zachowań przedstawionych na rysunkach w ćwiczeniu 7.

- a)
- b)
- c)
- d)

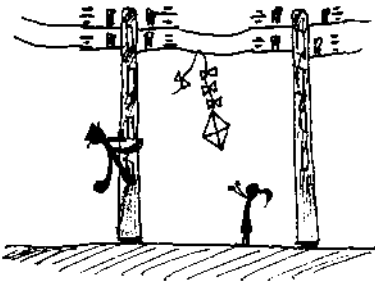
9. Rysunki przedstawiają przejawy lekkomyślnych zachowań młodych ludzi. Rozpoznaj te zachowania i podpisz rysunki.

a)

.....

b)

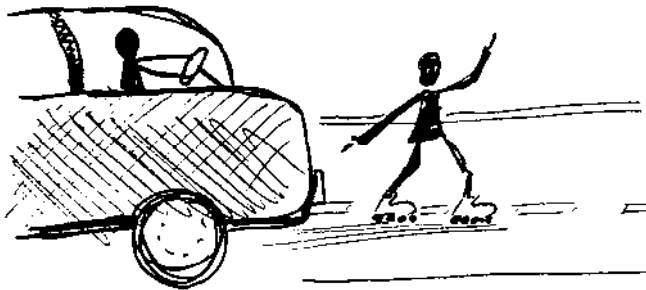
.....
.....

c)

.....
.....

d)

.....

10. Jakie mogą być konsekwencje zachowań przedstawionych na rysunkach w ćwiczeniu 9?

- a)
- b)
- c)
- d)

11. Co jest wskazane po długim korzystaniu z komputera?

- a) czytanie książek
- b) oglądanie telewizji
- c) sen
- d) uprawianie sportu

12. Jak postąpisz z przedmiotem lub substancją, której nie potrafisz rozpoznać, ale jest oznakowana w sposób przedstawiony na rysunku?

.....

.....

.....

.....

13. Masz zamiar włączyć żelazko do kontaktu, ale gniazdko zwisa ze ściany. Co robisz?

- a) umiejętnie wciskasz je z powrotem
- b) wyłączasz właściwy, Twoim zdaniem, bezpiecznik i bierzesz się fachowo do naprawy
- c) wciskasz ostrożnie wtyczkę
- d) nie korzystasz z tego gniazdka

14. Wydaje Ci się, że w kuchni czujesz ulatniający się gaz. Co robisz?

- a) wzywasz pomocy
- b) zapalasz zapalkę
- c) sprawdzasz wszystkie zawory
- d) otwierasz szeroko okna

15. Bawienie się rzeczami niewiadomego przeznaczenia:

- a) jest wskazane
- b) nic nikomu nie zaszkodzi
- c) nie ma żadnego znaczenia
- d) może skończyć się kalectwem lub śmiercią

TEST 2
STRESZCZENIE

1. Napisz poprawnie streszczenie fragmentu noweli Henryka Sienkiewicza „Latarnik”.

Tak się szczęśliwie złożyło, że bohater noweli, który nazywał się Skawiński, otrzymał wreszcie pracę. Nie była to nadzwyczajna praca, ani dobra, ani zła, taka sobie, w każdym bądź razie była, został latarnikiem. I jego obowiązkiem było codziennie wieczorem zapalać latarnię w latarni morskiej, a rano, ma się rozumieć, miał ją gasić. Właściwie to nie była ciężka praca, tylko mu się trochę nudziło. I pewnego razu dostał paczkę z książkami. Różne tam były książki, ale na początku wziął do ręki „Pana Tadeusza”, którego napisał wielki poeta Adam Mickiewicz. Latarnik Skawiński zaczął czytać tę książkę, bardzo mu się spodobała i wzruszył się też bardzo, bo przypomniał mu się kraj ojczysty. Tak się wzruszył i zaczytał, że nie mógł się od niej oderwać i zapomniał zapalić latarnię. Konsekwencje tego zaczytania się były niestety smutne i tragiczne. Latarnika niestety wyrzucili z pracy.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Napisz poprawnie streszczenie biografii.

Tadeusz Kościuszko urodził się w roku 1796, zmarł w roku 1817. Pochodził z niezbyt zamożnej, średnioszlacheckiej rodziny na Białorusi. Na jego wykształcenie złożyła się nauka w Szkole Rycerskiej w Warszawie, następnie wyjechał do Paryża, tam studiował inżynierię wojskową. Kiedy wyjechał do Stanów Zjednoczonych, brał udział w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Napisz poprawnie streszczenie tekstu o tematyce biologicznej.

Zdajecie sobie sprawę, że życie w grupie w dużym stopniu wpływa na współzawodnictwo i walkę o pokarm i miejsce. Zastanówmy się wobec tego, dlaczego istnieje tendencja do życia w skupiskach. Otóż przede wszystkim dlatego, że w grupie każdy osobnik ma większe szanse na przeżycie. Na przykład jedna złota rybka nie zneutralizuje swoim śluzem trującej substancji, która zawsze może się zdarzyć, że znajdzie się w wodzie, ale grupa ryb jest w stanie to zrobić.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Napisz poprawnie streszczenie tekstu o tematyce geograficznej.

Pod względem ukształtowania powierzchni Lubelszczyzna wchodzi w skład trzech krain geograficznych Polski: Krainy Wielkich Dolin, Pasa Wyżyn i Pasa Kotlin Podkarpackich. Pomiędzy nimi biegną granice. Z tych krain najbardziej urozmaicony pod względem powierzchni jest Pas Wyżyn. Największe zróżnicowanie występuje zwłaszcza w dolinach rzek, które wcinając się głęboko w podłoże, nawet do kilkudziesięciu metrów, tworzą malownicze wąwozy. Najbardziej znane są wąwozy w okolicach Kazimierza Dolnego nad Wisłą.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Podkreśl wszystkie cechy dobrego streszczenia.

- a) pominięcie początkowych i końcowych fragmentów
- b) unikanie nadmiaru określeń
- c) cytowanie dialogów
- d) powtarzanie tych samych treści w inny sposób
- e) maksymalna zwięzłość
- f) pomijanie szczegółów
- g) pomijanie istotnych treści

TEST 3

LIST OFICJALNY I NIEOFICJALNY

- Przeczytaj uważnie zamieszczone listy i wykonaj polecenia.

Lublin, 20.06.2002 r.

Droga Babciu!

Zanim zacznę mój list przepraszam, że tak rzadko piszę, ale mam gorące dni w szkole.

Nie martw się, Babciu, zapewniam Cię, że wszystko przebiega dobrze.

Na Twoją prośbę opowiem Ci o egzaminie, jaki musiałem zdać, aby przejść do nowej szkoły. Oj, nie było tak łatwo, jak myślałem, ale wynik jest dobry i to się liczy. Prawda?

Bąłem się! Nie wyobrażasz sobie, jak mi się pociły ręce. Teraz już jestem spokojny, w nowej szkole mam całkiem dobre wyniki. Mama bardzo się z tego cieszy i coś tam wspomina, że da mi trochę pieniędzy na nowy komputer. Babciu, przypomnij Dziadziowi, że też mi kiedyś obiecywał małą pomoc. Niedługo przyjadę, może byśmy o tym porozmawiali.

Całuję mocno, przesyłam pozdrowienia od mamy, taty i Grześka.

Babciu, pozdrów Dziadka i kota Filemona.

Twój wnuczek Krzysiek

PS

Babciu, zamawiam sobie pierogi z jagodami!

1. Wypisz z tekstu (zacytuj) następujące składniki listu:

- a) data i miejsce
- b) bezpośredni zwrot do adresata
- c) formuła przeprosin, wyjaśnienia
-
- d) elementy sygnalizujące zakończenie listu
-
- e) pozdrowienia
- f) podpis

2. Napisz, kim jest nadawca listu, co wiesz o jego problemach, przeżyciach i rodzinie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Napisz, jaki jest, według Ciebie, główny powód napisania tego listu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lublin, 27.09.2002 r.

Szanowna Pani!

Na początku mego listu chciałam Panią serdecznie i gorąco pozdrowić. Tak jak Pani obiecałam, piszę list o tym, jak się czuję w nowej szkole.

Podoba mi się tu, szybko się zaaklimatyzowałam, bo wszyscy są fajni i mili. Podobają mi się nowe koleżanki i koledzy, nie narzekam też na nowych nauczycieli, chociaż jeszcze często wspominam dni spędzone w mojej dawnej szkole. Jak przyjadę, to na pewno Panią odwiedzę.

Teraz będę już kończyć mój krótki list, przesyłam pozdrowienia, życzę udanej pracy z inną klasą i życzę, żeby była grzeczniejsza niż my kiedyś.

uczennica Małgorzata Bryn

1. Wyjaśnij, kto i do kogo pisze ten list.

.....
.....

2. Napisz, jaki jest główny temat tego listu.

.....
.....

3. Czy zamieszczony wyżej tekst to list prywatny, czy oficjalny? Wyjaśnij, dlaczego tak sądzisz.

.....
.....

Warszawa, 9.07.2001 r.

Droga Madziu!

Dziękujemy za pełen pochwał list, jednak nie to jest najważniejsze. Cieszy nas, że pośród czytelników naszego czasopisma znajdują się także dziewczyny! Jak widać komputer, gry i Internet nie muszą być tylko zajęciem dla chłopaków. Madziu, trzymaj się, jesteśmy z Tobą!

Redakcja

1. Wyjaśnij, kto i do kogo pisze ten list.

.....
.....
.....
.....
.....

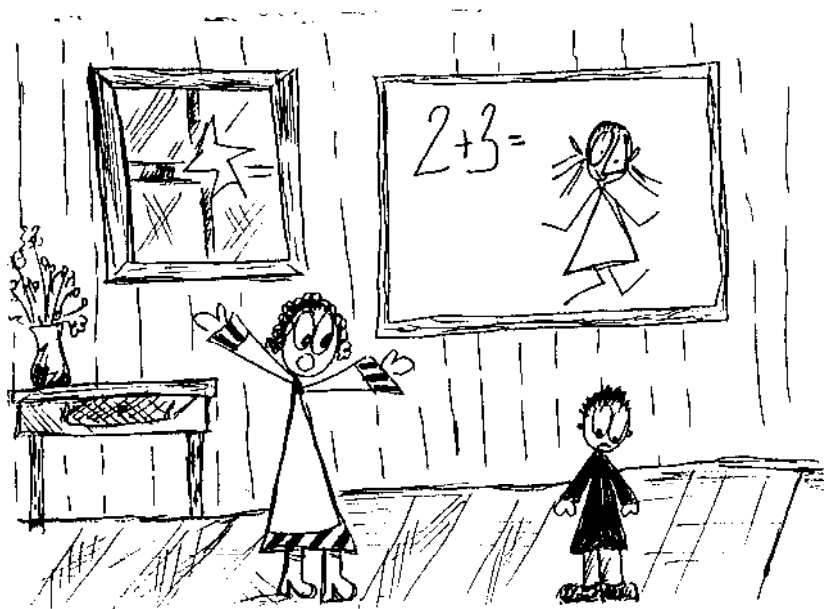
2. Napisz, czym pasjonuje się dziewczyna, o której mowa w tekście.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TEST 4

RELACJA Z WYDARZEŃ, CHARAKTERYSTKA POSTACI

- Uważnie obejrzyj rysunki i wykonaj polecenia.

1. Napisz, co wydarzyło się w klasie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....